

ชื่อเรื่อง	การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์การบริหารจัดการภัยพิบัติในการดำเนินความร่วมมือด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติของประชาคมอาเซียน
ชื่อผู้วิจัย	อาจารย์สุวิษญา จันทรปฏิภก
ปีที่แล้วเสร็จ	2566

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพัฒนาการความร่วมมือและกระบวนการทัศน์ความร่วมมือด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติของประชาคมอาเซียน (2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ตลอดจนรูปแบบความร่วมมือด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติของประชาคมอาเซียน และ (3) นำเสนอการพัฒนาการดำเนินการความร่วมมือด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติของประชาคมอาเซียน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปจากข้อมูลเชิงบรรยายนำมาซึ่งบทสรุปที่ค้นพบและมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย และสังเคราะห์กรอบการวิจัยจากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันและการเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบันของความร่วมมือ แนวคิดการบูรณาการและภารกิจนิยม แนวคิดความมั่นคงรูปแบบใหม่ และหลักการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการทูตภัยพิบัติ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติของอาเซียนและกระบวนการทัศน์สามารถแบ่งได้เป็นยุค ได้แก่ ยุคก่อตั้งสมาคมอาเซียนและริเริ่มพัฒนาความร่วมมือภายใต้สมาคมอาเซียน (ค.ศ. 1967-1979), ยุคความร่วมมือชะงักงันอันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์เวียดนามบุกกัมพูชา (ค.ศ. 1980-1991), ยุคการบูรณาการความร่วมมือให้ลึกซึ้งและขยายกว้างขึ้นหลังสงครามเย็น: พัฒนาความเป็นสถาบันด้านการจัดการภัยพิบัติ (ค.ศ. 1992-2005), ยุคความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติภายใต้การสร้างประชาคมและการพัฒนากลไกเชิงสถาบันภายใต้กฎบัตรอาเซียน (ค.ศ. 2006-2015) จนกระทั่งยุคสร้างแนวทางการประสานงานให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นภายใต้กระบวนการลดความเสี่ยงภัยพิบัติ และแนวคิดใหม่ ๆ (ค.ศ. 2016-ปัจจุบัน) จากผลการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการมีความสัมพันธ์ทางการทูตภัยพิบัติระหว่างอาเซียนกับนานาประเทศ โดยใช้เหตุภัยพิบัติเป็นแรงขับเคลื่อน สนับสนุนการนำหลักการ R2P ลงมาปฏิบัติในระดับท้องถิ่นสู่การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการจัดการภัยพิบัติของอาเซียน และการรับแนวคิดและกรอบการดำเนินงานโลกโดยไม่ทิ้งการออกแบบการดำเนินงานจากภายในภูมิภาค

คำสำคัญ: ภัยพิบัติ กระบวนการทัศน์การบริหารจัดการภัยพิบัติ ความร่วมมือด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ ประชาคมอาเซียน

Title: Changing of Disaster Management Paradigm in ASEAN Community Cooperation on Disaster Management

Researcher: Suwitchaya Chantarapidok

Year: 2023

ABSTRACT

The objectives of this research are (1) to study development of the cooperation and paradigms of disaster management in ASEAN (2) to analyze the factors affecting the shift of disaster management paradigm in ASEAN and (3) to recommend some ways to enhance the ASEAN cooperation on disaster management among ASEAN nations. The research methodology and method applied in this study is qualitative content analysis by documentary research and descriptive analysis that the findings analyzed with concepts and theories from the literature review for answering the research aims. The researcher synthesizes the conceptual framework from the concept of disaster management, concept of institution and institution change in cooperation, concept of integration and functionalism, concept of non-traditional threat, and concept of humanitarian assistance and disaster diplomacy.

This research reflects the development of ASEAN cooperation in each period which is as follows: the period of ASEAN as an association establishment and the cooperation initiative (in 1967-1979), the period of discontinuance of the cooperation because of Vietnam's invasion of Cambodia Crisis (in 1980-1991), the period of deepening and expanding cooperation with more institutionalization after cold war (in 1992-2005), the period of the cooperation under ASEAN community and ASEAN Charter (in 2006-2015), and the present period with adapting Disaster Risk Reduction and new frameworks to more concrete implementation (2016-present). From the findings above, the researcher would like to recommend the benefit for ASEAN Community of Disaster Diplomacy, support localizing and implementing of R2P principle into ASEAN Cooperation on disaster management and emergency response in the regional, and last but not least, ASEAN Community should follow Global Framework but not leave the concept initiated by inside Community and member states.

Key Words: Disaster, Paradigm of Disaster Management, Cooperation on Disaster Management, ASEAN Community